



CZU: 347.96

RĂSPUNDEREA PATRIMONIALĂ A TITULARILOR UNOR PROFESII JURIDICE (AVOCAT, NOTAR, EXECUTOR JUDECĂTORESC)

Tatiana STAHI,

lector universitar la Catedră „Drept”, UASM, doctorandă ULIM

REZUMAT

Răspunderea patrimonială a titularilor unor profesii juridice liberale (avocați, notari publici, executori judecătorești, consilieri juridici), este un instrument la îndemâna titularilor de drepturi, împotriva profesionistului, pentru încălcarea obligațiilor profesionale, atunci când aceasta a cauzat cu vinovăție sub forma relei-credințe un prejudiciu.

În prezentul studiu, autorul încearcă o analiză comparativă a răspunderii patrimoniale între profesiile juridice liberale, după reglementările actuale.

Cuvinte-cheie: răspundere patrimonială, răspundere civilă, profesie juridică liberală, obligație profesională, diligență.

PATRIMONIAL LIABILITY OF THE LEGAL PROFESSIONS (LAWYER, NOTARY, COURT BAILIFFS)

Tatiana STAHI,

lecturer at the „Law” chair of the UASM, PhD student ULIM

SUMMARY

The patrimonial liability of holders of liberal legal professions (lawyers, notaries, court bailiffs) is an instrument at the hands of rightholders against the professional for breach of their professional obligations when it has caused damage in the form of bad faith.

In the present study, the author tries a comparative analysis of patrimonial responsibility between liberal legal professions, according to current regulations.

Keywords: patrimonial liability, civil liability, liberal legal profession, professional obligation, diligence.

Introducere. Edificarea unei economii de piață în țările europene, inclusiv în Republica Moldova, a făcut necesară organizarea pe baze liberale, pe lângă avocați și a altor importante profesii juridice, cum sunt acelea de notar public și executor judecătoreesc. Prima a fost supusă unei reglementări prin Legea nr. 1453/2002[6], și recent Legea nr. 69/2016[8], iar secunda în Legea nr. 113/2010[7]. Nu putem să ignorăm și faptul că avocatura beneficiază de o reglementare fundamental prin Legea nr. 1260/2002[5].

Potrivit autorului O. Chicu răspunderea profesiștilor a fost reglementată cu mult timp în urmă în sistemele de drept occidentale, fiind guvernată de principii tradiționale solide[2, p.48-50]. Însă, actele normative privitoare la reglementarea profesiilor liberale nu cuprind dispoziții detaliate privitoare la răspunderea patrimonială a titularilor acestora pentru neexercitarea sau exercitarea necorespunzătoare a îndatoririlor lor profesionale, susține autorul.

Pe acest motiv, în opinia noastră, se impune unele reflecții asupra acestor

probleme ce va permite un examen mai complex asupra răspunderii patrimoniale în cazul exercitării unor profesii liberale din domeniul juridic.

Metode aplicate și materiale utilizate

Cunoștințele științifice ale acestor publicații au fost dobândite preponderent prin metodele clasice de cercetare științifică cum ar fi: analiza comparativă, metoda logică, sinteza, metoda analizei de conținut, metoda construcției abstracte etc.

În publicație au fost utilizate lucrările științifice ale savanților ce reprezintă atât doctrina juridică autohtonă, cât și doctrinele juridice ale României, Federației Ruse și a altor state.

Rezultate obținute și discuții

1) *Răspunderea patrimonială a avocatului.* Legea RM cu privire la avocatură[5], reglementează în mod expres numai răspunderea disciplinară a avocatului (capitolul IX). Potrivit art. 56 alin. (1) „*avocații răspund disciplinar pentru acțiunile prin care se încalcă normele prezentei legi, codului deontologic[19] și altor acte nor-*

mative care reglementează activitatea avocaturii”. Cele expuse, din poziția noastră, se referă doar la răspunderea disciplinară, nu și la cea patrimonială. Susținem că prevederile normative, în concordanță cu alte norme (de exemplu Statutul profesiei de avocat[13]) nu exclud răspunderea patrimonială. În acest sens, art. 48 alin. (21) al Statutului... precizează că răspunderea disciplinară a avocatului „nu exclude răspunderea civilă, penală sau administrativă”, dar aceste dispoziții sunt destul de lapidare (puțin reglementate din punct de vedere a legislatorului) privitoare la răspunderea patrimonială a avocaților.

Atare dispoziții legale ne pot conduce la concluzia potrivit căreia răspunderea patrimonială a avocatului este una de natură civilă. În mod firesc se poate pune întrebarea dacă o atare răspundere este una delictuală sau una contractuală. Fără îndoială că, raporturile dintre avocat și client au o bază contractuală, deoarece între avocat și clientul său se încheie un contract civil. Contractul de asistență juridică este un contract civil numit, formal, cu titlu oneros care are



caracter *intuit personae* și trebuie să prevadă în mod expres întinderea puterilor pe care clientul le conferă avocatului [3, p.306]. De asemenea, potrivit art. 6 alin. (1) din Statut..., contractul de asistență juridică se încheie în formă scrisă, exigență impusă *ad probationem*. La rândul său, art. 6 enunță elementele obligatorii ale contractului de asistență juridică. Asemenea dispoziții legale pot conduce la concluzia că răspunderea avocatului pentru prejudiciile cauzate clientului său este o răspundere contractuală.

Deosebit de semnificative sunt, în opinia noastră, atât dispozițiile art. 61 din Legea nr. 1260/2002 cât și art. 62 din statutul profesiei de avocat nr. 320/2011, text potrivit căruia: ”*pentru a asigura repararea prejudiciului material cauzat în procesul exercitării profesiei, avocatul este în drept să încheie, în condițiile legii, contract de asigurare de răspundere civilă*”. Trebuie să observăm că nu face nici o referire la răspunderea civilă a avocatului, delictuală sau contractuală, ci la asigurarea pentru ”răspundere profesională”. Considerăm că, textul evocat ne sugerează o *categorie specială de răspundere patrimonială*, care nu se suprapune întru totul cu cea din dreptul comun.

Ținem să menționăm că legislatorul moldovean a stabilit asigurarea de răspundere civilă profesională a avocaților nu ca o obligație (cum este de exemplu prevăzut în legislațiile țărilor Europene), ci ca *un drept* al avocaților. În acest context, propunem ca, legiutorul național să oblige avocații la asigurarea de răspundere civilă, și anume, prin modificarea art. 61 a Legii cu privire la avocatură și art. 62 din Statutul profesiei de avocat sintagma „*este în drept*” de înlocuit cu sintagma „*este obligat*”.

Statutul profesiei de avocat folosește în mod frecvent sintagma „răspundere profesională” și sugerează cu mai multă pregnanță existența unei forme *sui generis* de răspundere patrimonială.

Ce cuprinde asigurarea de răspundere civilă profesională? Prin „răspundere profesională” se înțelege acoperirea daunelor efective suferite de client și rezultate din exercitarea profesiei cu nerespectarea prevederilor legii. Prin această formă de asigurare – asigurarea de răspundere civilă profesională a avocaților – se poate acoperi, de către Compania de asigurare, pierderile bănești pe care asiguratul (avocatul)

– este obligat să le suporte în cazul în care, în legătură cu exercitarea profesiei sale și în baza unui contract a cauzat un prejudiciu clientului său [3, p.317].

Toate aceste dispoziții legale ne determină să recunoaștem existența unei *răspunderi profesionale a avocatului*. În urma încheierii contractului de asistență juridică, tradițional se afirmă că avocatul își asumă niște obligații și anume: obligații de mijloace, de diligență și prudență, de rezultat.

Atunci când îndeplinește anumite acte specifice pentru executarea contractului de asistență juridică, cum ar fi redactarea acțiunii sau a unei căi de atac, prezentarea la proces și susținerea cauzei în reprezentarea clientului, susținerea apărării clientului, avocatul își asumă *obligații de rezultat*. Atunci când are de îndeplinit astfel de obligații, răspunderea avocatului este antrenată, dacă acel rezultat nu a fost îndeplinit. De exemplu, neprezentarea avocatului la proces, deși s-a obligat prin contractul de asistență juridică să asigure apărarea, pierderea unor termene procedurale (pierderea dreptului la acțiune, datorită nedeunerii cererii de chemare în judecată în termen, deși avocatul avea împuternicire în acest sens și se afla în posesia tuturor actelor necesare). Aceste situații pot cauza, adeseori, clientului un prejudiciu irecuperabil. Dar, odată ce clientului i-au fost cauzate pagube, avocatul este răspunzător de repararea lor. Cu atât mai mult, avocatul este răspunzător, dacă fapta sa este urmarea relei credințe, a unei neglijențe grave sau a unui abuz.

Delimitarea acestor obligații a avocatului prezintă relevanță în angajarea răspunderii acestuia. Astfel în îndeplinirea obligației de mijloace, avocatul este dator să depună diligență (promtitudine) corespunzătoare prudenței care determină întotdeauna prevederea rezultatelor acțiunilor noastre ca fiind conformate cu legea. El este dator să pună în practică toate cunoștințele sale teoretice și practice de natură juridică în raport cu prevederile legislației, statutul profesiei sale și regulile eticii profesionale. Dacă a dispus de astfel de diligență, chiar dacă nu a câștigat procesul, avocatul și-a îndeplinit obligația și el nu va răspunde patrimonial în acest caz.

Este util să precizăm că obligația de diligență se caracterizează prin faptul că rezultatul urmărit de client nu depin-

de exclusiv de acțiunea sau activitatea avocatului, ci și a unui terț, independent de calitatea acestuia. Dimpotrivă, în cazul în care rezultatul urmărit de client depinde de activitatea exclusivă a avocatului, obligația acestuia este una de rezultat. Distincția menționată nu trebuie să conducă la concluzia absolută că existența unei obligații de diligență exclude cu desăvârșire răspunderea patrimonială a avocatului. În lipsa unei dispoziții contrare răspunderea avocatului este incidentă în cazul unei apărări în flagrantă contradicție cu dispozițiile normative în vigoare și prin ignorarea obligațiilor sale profesionale.

În considerarea celor expuse, apreciem că răspunderea patrimonială a avocatului este una de natură profesională, împrejurare ce nu exclude însă completarea dispozițiilor legale în materie cu cele ale dreptului comun.

Trebuie să recunoaștem că în majoritatea sistemelor de drept este angajată răspunderea patrimonială a avocatului, care operează în baza principiilor de drept comun. Există și legislații ce conțin norme particulare cu privire la răspunderea patrimonială a avocatului. Astfel de pildă, în Germania răspunderea avocatului este foarte severă, avocatul este obligat să cunoască întreaga jurisprudență a Curții Federale, iar pierderea procesului datorită „ignoranței” sale antrenează răspunderea patrimonială a acestuia. Există și sisteme opuse, cum este cazul Italiei, unde avocatul răspunde patrimonial numai în caz de greșeală gravă (art. 2236 Cod Civil) [11, p.195].

Conform legislației Republicii Moldova, răspunderea patrimonială poate fi angajată numai în condițiile dreptului comun. Se cer întrunite cumulativ cele patru elemente clasice ale răspunderii: fapta cauzatoare de prejudicii, prejudiciul, legătura de cauzalitate și vinovăția. De remarcat, primul element, fapta cauzatoare de prejudicii, pentru avocat are un caracter specific și urmează să-l comentăm.

Așa cum este cunoscut, munca avocatului se concretizează prin mai multe categorii de activități (art. 8), diferențiate în funcție de obiectul contractului de asistență juridică, semnat cu clientul. Altfel spus, avocatul are obligațiuni de a face, cât și obligații de a nu face. Răspunderea pe care o are avocatul este de natură contractuală (art. 1399 CC al RM). Răspunderea de-



lictuală intervine numai în cazul în care avocatul este ținut să răspundă pentru o faptă a sa, săvârșită extracontractual, de natură să cauzeze un prejudiciu terților persoane, spre exemplu, ca urmare a informațiilor furnizate de avocat în exercitarea profesiei sale.

Totuși trebuie de reținut că răspunderea patrimonială a avocatului nu este operantă pentru simplul fapt al pierderii procesului. Ea trebuie să se raporteze la obligațiile avocatului, la conținutul contractului de asistență juridică și, mai cu seamă la natura obligațiilor asumate de avocat. Obligațiile avocatului nu sunt, în principiu, obligații de rezultat, ci de mijloace (de diligență). Poziția avocatului față de client nu este una de strictă subordonare, ci de relativă independență. Răspunderea patrimonială a avocatului lipsește în situația în care intervine unul dintre cazurile apreciate ca fiind cazuri de înlăturare a responsabilității și anume: comportamentul clientului, încheierea unui contract de asistență juridică cu un alt avocat care preia în totalitate cazul clientului respectiv. Toate aceste elemente trebuie să fie prevăzute în vedere de instanțele judecătorești sesizate cu acțiuni în stabilirea răspunderii juridice patrimoniale a avocatului[3, p.310].

În practica de toate zilele sunt situații în instanță când unii clienți renunță la avocații pe care îi au. Sunt situații când clienții îi reclamă pe avocați la Comisia pentru etică și disciplină, pentru că nu și îndeplinesc obligațiile profesionale, și cer înapoi onorariile. Totodată, nu s-au întâlnit deocamdată – dar aceasta nu înseamnă că nu pot exista – situații în care un client cheamă în judecată un avocat pentru a-l despăgubi pentru pierderile suferite din cauza exercitării necompetente a profesiei. Ceea ce înseamnă că, în genere, nu pot fi astfel de situații în viitor.

Aceasta explică faptul că în profesia de avocat există greșeli comise de avocați, făcute cu sau fără intenție, dar răspunderea se angajează la fel pe fapta proprie, deci, în general, pe principiul răspunderii patrimoniale.

În cadrul răspunderii patrimoniale ale avocaților, putem menționa careva principii, și anume răspunderea patrimonială nu se poate întinde mai mult decât au avut părțile în vedere la momentul încheierii contractului. Ceea ce rezultă din acest contract că trebuie să facă ambele părți, ceea ce poate obține

una din părți sau cealaltă, adică drepturile toate sunt definite în acest contract. *Fapte care nu puteau fi avute în vedere cu ocazia încheierii contractului nu pot face obiectul unei răspunderi patrimoniale.*

În general, ca principiul al răspunderii patrimoniale este: valoarea despăgubirii își propune să acopere întreg prejudiciul cauzat și beneficiul nerealizat, și pierderea. Deci este principiul reparației integrale a prejudiciului. Separat de acest principiu este repararea în natură și atunci când acest lucru este imposibil, survine principiul reparației prin echivalență.

Constatăm însă că legislația în vigoare nu este foarte consecventă în ceea ce privește terminologia pe care o folosește în domeniul răspunderii patrimoniale a avocaților.

Imunitatea juridică de care dispune avocatul, prin garanțiile acordate de art. 51-52 al Legii cu privire la avocatură, nu-l scutește pe avocat de răspunderea patrimonială pentru paguba cauzată clientului în urma executării necorespunzătoare a obligațiilor lui profesionale. Odată cu trecerea la relațiile economice de piață acest institut al dreptului avocațial a devenit o necesitate. Dar pentru obiectivitate, ținem să accentuăm, că normele Codului Civil care reglementează răspunderea patrimonială pentru cauzarea de daune au fost, sunt și vor fi aplicabile, indiferent de existența expresă a acestui institut în legislația cu privire la avocatură.

2) *Răspunderea patrimonială a notarului.* Activitatea de notar public este o profesie cu răspunderi deosebite, bazată pe buna reputație, care însă implică riscul de a face greșeli în îndeplinirea obligațiilor pe care le ai față de beneficiarii serviciilor oferite de tine, prin eroare, omisiune sau neglijență. În doctrină s-au ivit multe discuții, dacă notarul poartă răspundere contractuală sau delictuală[1, p.83]. Deși notarii fac parte din aceeași categorie de profesii liberale, răspunderea de față trezește discuții. Pe de o parte, suntem în prezența faptului când notarii își asumă obligații ca mandatar să existe anumite acte juridice în numele clienților, și atunci ne aflăm în aria răspunderii contractuale, deoarece părțile au ajuns la un consens, pe de altă parte, notarul înfăptuiește acte notariale, iar în cazul când i-au fost aduse prejudicii clientului, notarul răspunde în baza Legii cu privire la contencio-

sul administrativ nr. 793/2000, care în art. 1 alin. (2) prevede: „orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost cauzată”. Conform art. 2, sunt asimilate autorităților publice persoanele de drept privat care exercită atribuții de putere publică sau utilizează domeniul public, inclusiv persoanele care prestează servicii notariale.

Mai mult ca atât art. 54 alin (1) a Legii privind organizarea activității notariilor prevede clar că, persoana lezată într-un drept al său prin îndeplinirea unui act notarial sau a unei acțiuni notariale ori prin refuzul neîntemeiat de a îndeplini actul sau acțiunea notarială, ori prin divulgarea secretului profesional poate cere repararea prejudiciului cauzat astfel. Dacă de prejudiciul cauzat este răspunzător și solicitantul actului notarial sau o persoană terță, aceștia poartă răspundere proporțional cu gradul vinovăției lor. În condițiile acestui text răspunderea civilă a notarului public este una delictuală, împrejurare pe deplin justificată și din punct de vedere doctrinar, astfel cum vom sublinia și în cele ce urmează.

Pentru a asigura repararea prejudiciului patrimonial cauzat de notar în cadrul activității sale profesionale, conform art. 56 alin. (1), notarul este obligat să încheie contract de asigurare obligatorie de răspundere profesională. Evidența acestor contracte este ținută de Camera Notarială. Contractul de asigurare se încheie pe un termen de cel puțin un an, cu condiția ca plata despăgubirilor pentru prejudiciul cauzat în perioada de acțiune a contractului să poată fi cerută în cadrul termenului de prescripție extintivă pentru acțiunile de reparare a prejudiciului.

La fel în scopul reparării unor eventuale prejudicii patrimoniale cauzate de notari se instituie Fondul de credibilitate, care își desfășoară activitatea în baza legii menționate și a unui regulament aprobat de Adunarea Generală a Notariilor.

Legea nouă privind organizarea activității notariilor, în art. 55 prevede succesiv și ordinea de reparare a pre-



judiciului patrimonial, și anume: a) din asigurarea obligatorie de răspundere profesională a notarului; b) din Fondul de credibilitate; c) din mijloacele bănești ale notarului care a cauzat prejudiciul.

În cazul în care notarul și-a desfășurat activitatea în lipsa unui contract de asigurare obligatorie de răspundere profesională sau în cazul în care prejudiciul a fost cauzat intenționat de către notar, acesta răspunde personal cu patrimoniul său pentru prejudiciul cauzat.

Problema naturii juridice a răspunderii civile a notarului public a provocat deja în doctrina noastră unele controverse. În doctrina franceză această chestiune juridică este extrem de controversată, unii autori pledând pentru răspunderea delictuală a notarului public, iar alții pentru cea contractuală bazată pe regulile de la mandat. A fost promovată și teza unei răspunderi bazate pe ideea de risc[18, p.150-152]. Jurisprudența franceză a oscilat în adoptarea unei soluții categorice[1, p.87]. Autorul J. Aubert a caracterizat răspunderea notarului sub aspect civil. Autorul pune în discuție problema calificării răspunderii civile a notarului în funcție de prejudiciul pe care l-a cauzat. În felul acesta autorul pune problema răspunderii civile contractuale a notarului, luând în considerație raporturile juridice dintre notar și clienții săi, sau răspunderea civilă delictuală, ca temei fiind prejudiciul cauzat de actele notarului[16, p. 29].

Și în doctrina românească au existat controverse cu privire la această problemă doctrinară. În doctrina română, este susținută ideea că răspunderea patrimonială a notarilor este una delictuală, întrucât de regulă, între notar și clientul său nu se poate considera că a fost încheiat un contract, deoarece, notarul în accepțiunea autorilor români lucrează de pe o poziție de autoritate publică (delegată), așadar între el și clientul său nu există egalitate juridică[16, p.130]. Prin urmare, raportul juridic dintre ei nu poate fi de drept privat deci nu poate fi contractual. Astfel fiind, răspunderea patrimonială a notarului își are fundamentul în regulile de drept comun referitoare la răspunderea delictuală, considerată mai completă și mai acoperitoare, față de persoana prejudiciată.

În Federația Rusă răspunderea notarilor diferă în funcție de statut: este

notar de stat sau notar privat[14, p.30]. Notarul de stat pentru acțiunile ilegale, poartă răspundere conform procedurii stabilite, și anume: răspunderea patrimonială (materială) este pusă pe umerii statului prin intermediul organelor de justiție, iar notarul ca angajat poartă răspundere disciplinară în conformitate cu legislația muncii a Federației Ruse.

În legislația RM, în art. 54 alin (2) al Legii privind organizarea activității notarilor prevede că statul nu răspunde pentru prejudiciul cauzat de notar sau de notarul stagiar. Notarii privați, care au comis un ilicit și au prejudiciat pe cineva, răspund cu patrimoniul său, dacă nu este suficient din fondul de asigurare.

Revenind la dispozițiile art. 54 și 56 al Legii privind organizarea activității notarilor, care instituie principiul general al răspunderii civile a notarului public, este indispensabil să observăm câteva particularități extreme de importante ale acestei soluții legislative. O primă observație rezidă în faptul că textul analizat instituie principiul general al răspunderii civile a notarului public pentru încălcarea obligațiilor sale profesionale. O atare prevedere legală ne sugerează și de data aceasta o anumită specificitate a răspunderii juridice a persoanei care exercită o profesiune liberală. Această împrejurare ar putea acredita și ea teza unei răspunderi profesionale. Oricum din acest punct de vedere nu putem ignora faptul că natura juridică a răspunderii civile instituite de art. 54 este departe de a fi clarificată din punct de vedere normativ și doctrinar.

Cea mai importantă particularitate a răspunderii patrimoniale a notarului vizează latura sa subiectivă. Într-adevăr, potrivit art. 55 al Legii, răspunderea notarului operează numai în condițiile în care acesta a cauzat cu vinovăție sau intenționat un prejudiciu sub forma relei-credințe. Deși legea nu definește conceptul de "rea-credință" acesta trebuie raportat la intenția notarului public de a produce o pagubă în patrimoniul unei persoane prin încălcarea obligațiilor sale profesionale[9, p.60].

Răspunderea notarului poate este atenuată dacă notarul nu a fost în mod complet informat de către client. Dacă, în realitate, situația juridică prezentată de către client este falsă, atunci se pune întrebarea *până unde are notarul obligația de a se informa cu privire la cele declarate de client?* Un notar, de

exemplu, nu poate aprecia asupra unei eventuale insolvențe privind o societate, parte într-un act pentru care se dorește autentificarea. Dacă i-am cere, totuși, acest lucru, atunci am putea ajunge și la alte concluzii absurde (de exemplu, ar trebui notarul să verifice și dacă o persoană, care dorește autentificarea unui testament, are rude care, în ipoteza morții sale, ar putea fi moștenitori rezervari?).

În orice caz, necesitatea verificării de date și informații obținute prin declarația părții devine din ce în ce mai actuală, de aceea legiuitorul ar trebui să creeze sisteme și mijloace de verificare ce pot fi (sau trebuie) utilizate de notari. În concluzie, notarii trebuie să aprecieze cu multă prudență anumite declarații, și acolo unde există posibilitatea verificării anumitor informații este recomandat să procedeze în acest sens.

3) *Răspunderea patrimonială a executorului judecătoresc.* În sistemul nostru de drept, executorii judecătorești nu beneficiază de o răspundere de "favore", astfel cum aceasta este concepută în cazul notarilor publici. Nici un articol din legea cu privire la executorul judecătoresc nu prevede „răspunderea patrimonială” sau „răspundere civilă”. Potrivit art. 7 alin. (2) al Codului de executare al RM nr. 443/2004 "orice imixtiune în activitatea de executare a documentelor executorii este inadmisibilă și atrage răspunderea prevăzută de lege".

Astfel putem deduce că răspunderea patrimonială a executorului judecătoresc poate fi angajată, în condițiile legii civile, pentru cauzarea de prejudicii prin încălcarea obligațiilor sale profesionale. Textul citat ne obligă la unele sumare reflecții asupra câmpului său de acțiune. Și anume se impune o remarcă în privința angajării răspunderii în condițiile legii civile. Această constatare ridică problema naturii juridice a răspunderii patrimoniale a executorului judecătoresc.

În doctrina românească este promovată teza conform căreia răspunderea executorului judecătoresc pentru pagube cauzate în exercițiul funcției sale este o răspundere civilă delictuală pentru fapta proprie[12, p.198; 4, p.162]. Această soluție este promovată și de un prestigios autor francez S.Guinot, din domeniul executării silite[17, p.428].

O atare opinie, în viziunea noastră, nu mai poate fi susținută fără rezerve în



privința pagubelor produse de executorul judecătoresc chiar clientului său, respectiv creditorului. În cazul executorului judecătoresc necesitatea încheierii unui contract, în sensul de *instrumentum*, nu este prevăzută de lege, astfel cum acest lucru este statuat de Legea cu privire la avocatură. Dar, în același timp, ar fi îndrăzneț să afirmăm că activitatea execuțională exclude orice raport contractual între executorul judecătoresc și clientul său.

Dimpotrivă, la fel ca și în cazul notarului public, clientul este cel care optează pentru un anumit executor judecătoresc. Pe de altă parte, executarea silită se poate declanșa numai la cererea creditorului. Nu este mai puțin adevărat că conform art. 2 alin. (4) al legii cu privire la executorul judecătoresc cererea creditorului poate fi respinsă de către executorul judecătoresc numai în cazurile strict determinate de lege.

Datorită acestui fapt problema naturii răspunderii juridice a executorului judecătoresc continuă să rămână una delicată. Într-o lucrare a sa autorul roman I. Leș pledează pentru teza răspunderii contractuale a executorului judecătoresc în cazul producerii unei pagube în patrimoniul creditorului [10, p.459].

În favoarea acestei opțiuni teoretice pledează și faptul că pentru activitatea prestată executorul judecătoresc este îndreptățit să primească un onorariu, la fel ca avocatul sau notarul public. Teza contractualistă este promovată și de doctrina franceză [17, p.427]. În esență, această concepție se fundamentează pe natura raporturilor dintre executorul judecătoresc și creditor, care sunt asimilate cu cele dintre mandant și mandatar. O autoare franceză remarcă, în această privință, că particularitatea esențială a profesiilor liberale rezidă în "raportul de încredere pe care îl stabilesc cu mandantul" [15, p.10].

Doctrina recentă este însă favorabilă tezei răspunderii civile profesionale autonome, întemeiate pe calitatea de „ofiter oficial” al executorului judecătoresc, răspundere de natură hibridă, contractuală și delictuală.

Legat de răspunderea civilă a executorilor judecătorești nu putem să nu observăm că executorii judecătorești,

la fel ca și notarii publici, sunt obligați să se asigure de răspundere civilă. Asigurarea de răspundere profesională a executorului judecătoresc se realizează conform art. 30 alin. (1) legii cu privire la executorul judecătoresc. Asigurarea acoperă prejudiciile cauzate de executorul judecătoresc prin fapte proprii sau ale angajaților săi, din neglijență, greșală sau imprudență în exercitarea atribuțiilor profesionale.

Concluzii

În concluzie, considerațiile de mai sus evidențiază existența unor reglementări concordante în materia răspunderii patrimoniale a titularilor unor profesii juridice liberale, dar și a unor norme ce sunt potrivnice dezideratului de armonie normativă în situații bazate pe identitate de rațiune. În perspectiva unor viitoare intervenții legislative o mai bună armonizare a normelor privitoare la răspunderea patrimonială a titularilor unor profesii juridice liberale ar fi indispensabilă. Avem în vedere cu deosebire diferențierile de reglementare în privința răspunderii profesionale a notarilor în raport cu cea a executorilor judecătorești, dar astfel cum am remarcat, chiar și în raport cu răspunderea patrimonială a magistraților. Or, unele dintre deosebirile evidențiate în cadrul paragrafului de față nu-și pot găsi o justificare temeinică nici din punct de vedere practic și nici din punct de vedere doctrinar.

Referințe bibliografice

1. Cara-Rusnac A. Instituția notarului prin prisma sistemelor notariale contemporane și importanța acestora în apărarea drepturilor civile ale persoanelor. Chișinău: CEP USM, 2016. 160 p.
2. Chicu O. Unele elemente ale răspunderii profesioniștilor. În: *Legea și viața*, nr.7, 2009, p.48-50.
3. Frunză I. Organizarea profesiei de avocat în Republica Moldova. Chișinău: Ed. Valinex, 2011. 344 p.
4. Gârbulț I. Organizarea și exercitarea profesiei de executor judecătoresc. București: Hamangiu, 2007. 312 p.
5. Legea Republicii Moldova cu privire la avocatură. Nr.1260 din 19.07.2002. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 1260 din 19.07.2002.
6. Legea Republicii Moldova cu privire la

notariat. Nr. 1453 din 08.11.2002. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 154 din 21.11.2002.

7. Legea Republicii Moldova privind executorul judecătoresc. Nr. 113 din 17.06.2010. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 126-128 din 23.07.2010.

8. Legea Republicii Moldova privind organizarea activității notarilor. Nr. 69 din 14.04.2016. În: *Monitorul Oficial Nr. 277-287* din 26.08.2016.

9. Leș I. Elemente de drept notarial. București: C.H. Beck, 2014. 216 p.

10. Leș I. Legislația executării silite. Comentarii și explicații. București: C.H. Beck, 2007. 224 p.

11. Leș I. Organizarea sistemului judiciar, avocaturii și a activității notariale. București: Lumina Lex. 1997. 304 p.

12. Oprina E., Gârbulț I. Tratat teoretic și practic de executare silită. Vol. I-II. Teoria generală și procedurile execuționale. București: Universul Juridic, 2013. 2400 p.

13. Statutul profesiei de avocat nr. 320 din 08.04.2011. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* Nr. 54-57 din 08.04.2011.

14. Яцинка А. И. Нотариат в Российской Федерации. Учебно-методическое пособие. Москва: Юрид. лит., 2002. 328 с.

15. Andrieux F. Vers un statut de l'huissier de justice libéral, indépendant et uniforme. În: *Liberal Amicorum Iagues Isnard, Edition Juridiques et Techniques*, Paris 2009, p. 10.

16. Aubert J. L. La responsabilité civile des notaires. Paris: Defrenois, 2002. 176 p.

17. Guinot S. L'huissier de justice: Normes et valeurs. Ethique, deontologie, discipline et normes professionnelles. Editions Juridiques et Techniques, Paris 2004. 656 p.

18. Yaigre J., Pillebout J. F. Droit professionnel notarial, Litec, Paris 2000. 186 p.

19. Codul deontologic al avocatului Republicii Moldova. <http://uam.md/index.php?page=page&id=868&l=ro> (vizitat 14.12.2016).

INFORMAȚIA DESPRE AUTOR

Tatiana STAHI,
lector universitar la Catedra „Drept”
UASM, doctorandă, ULIM
e-mail: tstahi@mail.ru
tel. 068639991

INFORMATION ABOUT AUTHOR

Tatiana STAHI,
lecturer at the „Law” chair of the
UASM, PhD student ULIM
e-mail: tstahi@mail.ru
tel. 068639991